

Examinaziun dil menaschi forestal dalla vischnaunca Ilanz/Glion

Rapport dalla suprastonza communal per realisaziun dall'incumbensa Gabriel

dils 4 da zercladur 2018

Situaziun da partenza

Incumbensa Gabriel

A caschun dalla sesida dil parlament dils 17 da schaner 2018 han Gierina Gabriel e consultegnaders inoltrau suandont'incumbensa:

La suprastonza communal vegn incumbensada d'examinar sch'igl ei pusseivel da spargnar cuosts entras reducziun dil menaschi forestal sin ils selviculturs indispensabels e cheutras silla privatisaziun che seresulta en caussa. Priu il cass che quei seigi aschia duei la reducziun succeder enteifer ils proxims tschun onns. Il menaschi forestal duei ademplir exclusivamein lavurs vid uauls da schurmetg. Pils luvrers dils quals las pazzas vegnan strihadas e che daventan en consequenza senza lavur ei d'anflar ina sligiaziun corrispondenta. Las lavurs seigien da surdar per gronda part a fatschentas dalla regiun Surselva.

Argumentazion

Cun privatisar pass per pass il menaschi forestal selain specialmein cuosts da pagas sco era cuosts per acquist e manteniment da maschinias forestalas vegnir spargnai. Igl ei da presupponer ch'ils cuosts totals sereduceschan aschia. L'examinaziun da questa hipotesa ei aschia giavischeivla. Ultra da quei seprofitassen surprendiders dalla regiun ch'ein gie era pagataglias entras quella privatisaziun.

Assegnaziun alla suprastanza communal

A caschun dalla sesida dil parlament dils 11 d'avrel 2018 ha il parlament inoltrau alla suprastanza communal l'incumbensa partenent reducziun dallas incumbensas dil menaschi forestal.

L'assegnaziun sebasa sin suandonta risposta, explicaziuns e proposta dalla suprastanza:

La suprastanza communal propona d'estender l'examinaziun dall'incumbensa Gabriel sin suandontas quater variantas.

- A. *Status quo: Menaschi forestal pur cun 50 % survetsch jester/ engaschi da suprendiders per raccolta da lenna sin scalem da producziun (PS) 2 (50 % raccolta da lenna ed ulteriura lavur forestala entras atgna grupp da reschia).*
- B. *Survetsch forestal pur cun 85-90 % survetsch jester/ engaschi da suprendiders tier la raccolta da lenna PS 2 (10-15 % raccolta da lenna PS 2 ed ulteriuras lavurs forestalas entras atgna grupp da reschia).*
- C. *Survetsch forestal pur cun 100 % survetsch jester/ engaschi da suprendiders (tuttas lavurs forestalas PS 1 + PS 2 vegnan exequidas entras suprendiders).*
- D. *Survetsch forestal pur cun diversificaziuns, 85-90 % survetsch jester/ engaschi da suprendiders PS 2 (10-15 % raccolta da lenna PS 2 ed ulteriura activitat forestala entras grupp da reschia, diversas lavurs per auters secturs communals sco luvratori communal, vias da viandar e.a.v.).*

Tier las quater variantas duein suandonts criteris vegnir risguardai:

- *Avantatgs e disavantatgs da gener general*
- *Persunal*
- *Necessitat d'infrastructura*
- *Organigram*
- *Cuosts e rentabilitad*
- *Qualitat*
- *Segirtad*

Da trer en consideraziun gia el rom dallas ponderaziuns d'analisa il plazzar da niev il persunal pertuccau mira la suprastanza communal per buca fetg prudent. Quei vala ei da far cura ch'ina decisiun per l'ina u l'autra varianta ei previsibla. La surdada dad incumbensas sedrezza da principi tenor las leschas corrispudentas digl uorden d'acquisiziun publica. La vischnaunca observa denton cuntuadamein da sche pusseivel surdar las lavurs a suprendiders dalla vischnaunca ni dalla regiun en consideraziun da risguardar pressiun da spargn e libertad d'acziun.

El rom dall'assegnaziun ha il parlament decidiu da cumpletar l'analisa cun ina varianta E: Menaschi forestal pur cun 80-90 % atgna prestaziun. Vinavon ha il parlament pretendiu propostas concretas per respargns da cuosts.

Premissa

El rom dil project AWN «Optimale Betriebsstrukturen und Prozesse» ha la suprastanza communala incumbensau in agid qualificau extern per l'analisa dils fatgs el senn numnaus sura. Heinrich Mannhart, igl incumbensau digl uffeci uaul e prighels dalla natira che cusseglio menaschis forestals, ha fatg l'analisa ed intercuretg las tschun variantas. Ils resultats da sia lavur sesanflan ell'annexa. Las cefras dallas singulas variantas sebasan sin in scenari da referencia da 300 procents da pazzas da lavur per la lavur forestala quei che corrispunda al stan actual ed allas cefras dil quen. Quei possibilitescha ina cumparegliaziun precisa eifer las differentas variantas. Culla perdita dallas vischnauncas Vuorz ed Andiast sereducescha igl engaschi forestal sin 250 procents da pazzas. L'analisa risguarda ils cuosts da persunal e vehichels denton buca ils cuosts da material. Quels muntan a 15 % dils cuosts totals. Per ulivar singulas deviaziuns annualas fuorman las cefras ell'analisa da menaschi la media dils onns 2016 e 2017.

Resumaziun dalla scuvretga dall'analisa dallas tschun variantas

- Pli aults ch'igl agen engaschi el menaschi forestal ei e pli gronda che la cumpart dils temps nunproductivs dil persunal ei el cass da malaura e.a.v.
- Tier reducziun sin pura lavur da selvicultura mauncan buca mo pazzas d'emprendissadi e pazzas da lavur mobein era bostgers cun bunas enconuschientschas localas, la vischinonza tier la populaziun, la pusseivladad da vender lenna da brisch sco resursa persistenta sco era da transmetter alla populaziun la valeta digl uaul. Ultra da quei mauncan persunas cun enconuschientschas localas che fussen disponiblas immediatamein tier eveniments da natira. Da risguard pur economic porscha quei model (variante C tenor l'analisa Mannhart) ils pli gronds effects.
- Ils suprendidiers ein pli efficients sil sectur raccolta da lenna oravontut en territoris difficults. Sin 1'000 m³ lenna che la grappa forestala raccolta e venda en pluna seresulta ina sperdita denter 35'000 e 50'000 francs.
- Tier la variante D (menaschi mischedau) seresulta per la grappa forestala il pli pauc temps nunproductiv perquei ch'ils luvrers san vegnir occupai cun lavurs el luvratori communal.
- La fiera da lavur tiels selviculturs da revier ei pil mument fetg schliata. Ton pli impurtont eis ei che las pazzas per selviculturs da revier seigien attractivas per survegnir bunas persunas qualificadas e motivadas. Quei ei il pli tgunsch contonschibels tier las variantas B e D.

Facit

La suprastanza communala ei digl avis ch'ei seigi endretg d'haver in agen menaschi forestal. Ina renunzia totala dallas pazzas da lavur dils bostgers, dallas pazzas d'emprendissadi sco era da persunal cun enconuschientschas localas che san era vegnir en acziun a caschun d'eveniments da natira considerescha la suprastanza buca per fetg prudent e per memia gronda perdita da qualitat. Sin fundamental dils resultats partenent effizienza economica ei la suprastanza communala digl avis ch'ei seigi da trer en consideraziun ed examinar las variantas B ni D.

Ord vesta dalla suprastanza communalala ein ils puncts suandonts da consultar en in proxim pass:

- Organisaziun futura tier ina variante B (menaschi forestal pur cun 85-90 % survetschs jasters);
- Examinaziun partenent pachets da prestaziun cunfinabels claramein per la variante D (menaschi forestal pur cun 85-90 % survetschs jasters e diversificaziuns);
- Sclarir il profil da plazza dalla selvicultura.

Quellas examinaziuns e decisiuns corrispondentas duein succeder ton pli gleiti sinaquei ch'ei sappi vegnir scret ora la piazza da selvicultur (successiun J. Dietrich) ed instradau ina reorganisaziun even-tuala sin l'entschatta dil 2019.

Proposta

Sin fundament dallas explicaziuns dadas sura fa la suprastonza communal suandontas propostas al parlament communal:

- Prender enconuschiantscha dil rapport sur l'examinaziun dil menaschi forestal.
- Liquidar l'incumbensa Gabriel.

Illanz/Glion, 4 da zercladur 2018

Suprastonza communal Illanz/Glion